RosDok Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Joachim Otto Zachar. Henr. Balcke

Theses Logicae

Editio Altera, Rostochii: Russwormius, 1710

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134

Druck Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn832086134/phys_0001
DFG

MK-9453.(1.)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn832086134/phys_0002
DFG

THESES LOGICAE,

QVAS
DIVINA BENEDICENTE
GRATIA
IN
SCHOLA ILLUSTRI,
QVÆ EST GUSTROVII,
AD VENTILANDUM
PUBLICE PROPOSUIT,
D. XXII. MARTII
A. MDCCVI.

JOACH. OTTO,
RECTOR,

RESPONDENTE
ZACH. HENR. BALCKE,
JABEL A MECKL.

EDITIO ALTERA.

ROSTOCHII,
nptibus JOH. HENRICI RUSSWORMII,
Anno MDCCX.

ITHERANUM,
RINCIPE
OLO
DO,
TERRAE
GICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
ROSTOCHII
ASTAE,
O
IENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0003
DFG

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur,
adverſus errores fidei
STOPH. FRIDER. MANI
ifferentismi appellatione, tam
ſignificatio
NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS
ſione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti
IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem
TAVUS ERICUS FOR
one ad veritatem cœleſtem contra
erroresqve fidei rejicien
US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.
NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

VIRO
Nobiliſſimo, Ampliſſimo, atqve Conſultiſſimo
DN. JOACH. NESEN,
JCto & Conſuli Civitatis Patriæ Güſtroviensis Graviſſimo,
PATRONO ATQVE EVERGETÆ SUO MAXIME SUSPICIENDO,
ut &
VIRO
Plurimum Reverendo, Clariſſimo atqve Doctiſſimo
DN. MART. BALCK,
Paſtori de Eccleſia Jabelenſi Meritiſſimo,
PARENTI SUO OPTIMO
omniq; pietatis cultu proſeqvendo
HAS QVALESCUNQVE THESES
Tanqvam Studiorum Suorum primitias
in gratæ piæqve mentis ſignum
Cum voto omnis ſalutis & longioris vitæ,
Ea qva fas eſt parendi ſemper voluntate
offert & conſecrat
RESPONDENS.

IMMANUEL!

CAP. I.

De perceptione & cogitationum differentia.

§. I.

PRima diſciplina, qvam omnes homines ſupponunt, qvâqve ſe differre credunt a brutis, eſt *Logica*.

II. Sive enim numerum inire velimus, qvi ab unitate progreditur in multitudinem, ſive res inter ſe comparare, aut unum ex altero concludere, opus eſt *Logica* ſ. aliqvo diſcurſu rationis intra cogitationes.

III. Verſatur qvippe *Logica* circa rationem, adeoqve circa cogitationes noſtras, unde fluant & qvales ſint.

IV. Ea enim eſt natura mentis humanæ, ut dum in continuis verſatur cogitationibus, etiam judicare ſoleat de iisdem, qvantum nimirum varient in rerum cognitione, qvo ordine ſe excipiant & qvam veræ ſint.

V. Vocantur etiam cogitationes *conceptus*, dum rem concipiunt & comprehendunt, & *ideæ* ſeu

ITHERANUM,
RINCIPE
OLO
DO,
TERRAE
ICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
ROSTOCHII
ASTAE,
O
IENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0005
DFG

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
ifferentismi appellatione, tam
ſignificatio

NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T
ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU
ratione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem contr
erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intellectus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

ſpecies intelligibiles, dum intra mentem velut videntur ſub imagine qvadam.

VI. Atqve dum oportet cogitationes eſſe de aliqvo, ſeqvuntur etiam illæ ipſam perceptionem rei, ubi *vel* res abſolute & ſimpliciter ſpectatur, ſicut nude imago rei in mente relinqvitur, qvæ ſpectata fuit, *vel* aliqva conceptuum fit comparatio, unde rem affirmes aut neges in propoſitione, *vel* unum ex altero concluditur ad majorem ſcientiam, unde *Syllogismus*.

VII. Vocantur hæ vulgo tres mentis operationes; neqve enim affirmare aut negare prius licet, qvam ſcias, qvid ſit, multo minus concludere prius poteris, qvam conſtet tibi de propoſitione quadam.

VIII. Suggeruntur verò nobis cogitationes vel a ſenſu, vel a ratione, unde omnino fluit, qvicqvid in ſe volvunt cogitationum fluctus. Seqvitur tamen ratio ſenſum, dum non prius licet v. g. dividere aut componere, quam perceperis, qvidnam ſit.

IX. Senſus rem adeſſe indicat & percipit, Ratio ſuper illam reflectit, ut ipſe etiam ſcias, qvid cogites, remqve ſicut eſt, diſtingvas.

X. Sunt vero conceptus alii *directi*, alii *reflexi*: *Illi* ſunt, qvi ad rem ipſam qvidem diriguntur, ſed ſine ſenſu proprio, **da man ſelbſt nicht weiß / was man gedenckt** / ſicut accidit infantibus, dormientibus, ægrotis, furioſis atqve iis, qvi extra ſe velut rapiuntur, ſimilesq; ſunt illis radiis, qvi feneſtram tranſeunt, adeoqve evaneſcere videntur: *Hi* ſunt

Hi ſunt, ubi mens velut ad ſe ipſam redit, ipſeqve noſti, qvid cogites, ſicut radii ad ſolem redeunt, qvando in ſolidum objectum incidunt, ſeqve velut ipſos illuſtrant, qvales conceptus omnes ſunt *ingenii* & *judicii*, qvibus ad ſcientiam progreditur mens humana per compoſitionem & diviſionem, non ignara neqve ſui neqve rerum, in qvibus occupatur.

XI. Tum conceptus alii ſunt *adæqvati*, alii *inadæqvati*. *Illi* ſunt, qvando omnem rei naturam, cauſas omnes, omnesqve rei partes ſcimus: *Hi* ſunt, qvando aliqvid tantum rei intelligimus.

XII. *Adæqvati* conceptus de rebus apud nos non dantur, qvia tantum modo ſcimus, qvantum ſenſibus percipimus, qvi non penetrant ad interiora, indeqve *inadæqvati* ſunt omnes, iiqve vel *recti* vel *obliqvi*.

XIII. *Recti* ſunt, *qui rem ipſam qvidem, ſed non omnem exprimunt*, dicti ab eo, qvod recta velut facie rem ipſam intuentur, licet eandem non plane explicent v. g. *materia*, *ſubjectum*, *Ens*.

XIV. Et qvia duo hic qværuntur unum de re ipſa, alterum qvare ita dicatur, habemus etiam inde *Concretum* & *Paronymum*. *In illo* duo qvaſi concreſcunt conceptus, rem ejusqve naturam ſpectantes, cujus generis ſunt v. g. homo, arbor, terra: *In hoc* alterum ab altero derivatur, ſicut rivus à fonte & circulus à rotunditate tanqvam forma ſua v. g. doctus à doctrina, ſapiens à ſapientia, & ſic in reliqvis adjectivis.

ITHERANUM,
RINCIPE
OLO
DO,
TERRAE
ICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
ROSTOCHII
ASTAE,
O
ENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

qve in medium prodibunt, con
Juvenes qvidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante
HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SI
eſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei
STOPH. FRIDER. MANI
ifferentiſmi appellatione, tam
ſignificatio
NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS
ſione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti
IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem
TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem contr
erroresqve fidei rejicie
US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.
NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

XV. *Obliqvi* ſunt, qvi aliqvid modo rei exprimunt, ſive formam, adjunctum, ſive modum, naturam & accidens, in qvibus omnibus non tam res ipſa ſpectatur, qvam qvod rei ineſt, ejusqve indolem ſeqvitur.

XVI. Et qvia ſic abſtrahere oportet vel cogitatione noſtra, qvæ rei inſunt, habes inde etiam vulgo *abſtractum* v. g. *humanitas, humana natura, pietas, ſapientia.*

XVII. Omnes iterum conceptus vel ſunt *abſoluti* vel *relati. Illi* ſunt, qvi per ſe ſenſum abſolvunt & cogitationem ſiſtunt, ut non opus ſit de aliis ſimul cogitare, qvalis eſt v. g. de circulo. *Hi* ſunt, qvi non poſſunt ſine concurrente alio conceptu intelligi, qvalis eſt v. g. de toto, de fonte, de ſigno, ubi alterum eſt alterius *correlatum.*

XVIII. Qvi *relati* conceptus, *ſi tantum indicant, qualis res ſit ſibi ipſi*, wie etwas gegen ſich ſelbſt beſchaffen ſey / gignunt *relationem rationis*, qvalis eſt v. g. in toto & partibus, *ſi tantum dicunt, qvalis res ſit alteri*, gignunt vulgo *relationem realem ſecundum eſſe*, qvalis eſt v. g. in cauſa & cauſato, domino & ſervo, ſigno & ſignato: *Si deniqve indicant, qvalis res ſit ſibi ipſi & qualis alteri*, gignunt vulgo *relationem realem ſecundum dici*, qualis eſt v. g. in ſcientia, qvi & ſcientem & ſcibile reſpicit.

XIX. Ponitur in relatione omnis ſcientia noſtra, qvippe qva unum confertur cum altero, ut pateat cujus ſit generis & naturæ.

XX.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn832086134/phys_0008
DFG

XX. Oriuntur etiam ex relatione conceptus ſibi vel *conſentanei* vel *diſſentanei*. Illi ſunt, qvi conveniunt, hi ſunt, qvi diſſentiunt.

XXI. Qvi conveniunt ſibi, *vel ſeqvuntur aliqvem rerum nexum naturalem*, ubi alterum ſine altero cogitari neqvit: ſic pater habet filium, & filius patrem, ubi ſignum, ibi etiam ſignatum, ubi cauſa, ibi etiam effectus; ſic ſocius etiam eſt alterius: *vel ſeqvuntur ſimilitudinem rerum* ex natura & qvalitate ipſarum, qva ſibi invicem convenire intelliguntur v. g. Petrus & homo, ceraſus & arbor.

XXII. Ex ſimilitudine hac conceptuum, qva plura vel pauciora poſſunt comprehendi & ſimul cogitari, ſurgit doctrina *Univerſalium*, & qvæ eſt *de ſcala Prædicamentorum*, ubi à primo eo qve infimo conceptu aſcendimus ad ſummum, vel à ſummo deſcendimus ad imum. Qvicqvid enim v. g. digito ineſt, ineſt etiam manui, ineſt etiam brachio, ineſt etiam corpori: ſurgit etiam inde doctrina de *eſſentia & accidente*.

XXIII. Eſſentiæ qvippe conceptus illam ſeqvitur rerum ſimilitudinem, qvæ eſt conſtans & permanens in pluribus & in aliis nunqvam reperitur; *Accidentis* verò conceptus habet ſimilitudinem aliqvam vagam & inconſtantem in rebus: ita *v. g.* hominis conceptus *eſſentialis* ponitur in conjunctione mentis & corporis; hæc enim ſimilitudo ita omnibus iis ineſt, qvi nomen præ ſe ferunt hominis, ut non poſſit ſeparari, & ſi ſeparetur, non amplius ſint

...ITHERANUM,

...RINCIPE

...O,

...OLO

...LDO,

...E TERRAE

...GICAE,

...E GENTIS

...GI, COMITE

...MROSTOCHII

...IASTAE,

...O

...IENTISSIMO

...E SACRA,

...M. DCCXVII.

...AE,

Progr

qve in medium prodibunt, con

Juvenes quidam

Oratiunculis ſuis

in Auditorio r

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI

ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j

adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam

ſignificatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO

one ad veritatem cœleſtem contr

erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intellectus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.

conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

homines. Contra eruditio, pietas, peccatum poſſunt à pluribus illis, qvibus inſunt, iterum ſeparari, ut adeo ſimilitudo talis, ſub qva plura illa conveniunt, ſimul pereat, manente tamen ipſorum natura & exiſtentia, indeqve ad *accidentis* conceptum referuntur.

XXIV. Inſunt ergo conceptus *eſſentiæ* & *accidentis* ita cogitationibus noſtris de rebus, ut illa dicamus ad eſſentiam pertinere, ſine qvibus ne res qvidem cogitari aut integra eſſe poteſt: qvæ vero ita ſunt, ut poſſit tamen res ſine illis eſſe etiam integra, ea appellemus *accidentia*.

XXV. Conceptus verò iſti ſive eſſentiæ ſive accidentis *vel ſeqvuntur rem ipſam in caſu recto*, ut cogitetur v. g. qvid ſit res, *quomodo differat ab aliis, quænam habeat ſibi propria*, qvanta & qvalis ſit, qvomodo æſtimetur ſ. qvomodo ſe habeat in ordine ad aliud, qvid agat, qvid patiatur, qvando orta & unde ſit, & qvæ ſunt alia: *vel ſpectant caſum rei obliqvum*, ſive naturam, ſive formam & differentiam rei, ut cogitetur non res ipſa, ſed qvodnam ſit genus rei, qvæ ſpecies, qvæ differentia, qvodnam proprium, & qvod accidens.

XXVI. Enata inde ſunt *prædicamenta* Ariſtotelis & *prædicabilia* Porphyrii: in illis ſpectatur res ipſa in caſu recto, in his in caſu obliqvo, ut ſemper qværatur, qvid ſit rei.

XXVII. In eo tamen defecit Ariſtoteles, qvod alias qvæſtiones aut omiſerit, aut confuderit,

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0010
DFG

derit æqve neceſſarias, qvales ſunt de differentia & proprio, item unde & in qvem finem ſit res, & hujus generis ſimiles, tum in unam claſſem conjecerit, qvæ ſunt magis diſtingvenda, ut figuræ corporum & habitus ſeu perfectiones animi, & qvæ minus diſtingvuntur, plane ſeparaverit, ut actio & paſſio, figura & ſitus.

XXVIII. Nec Porphyrio cauſa fuit multùm diſtingvendi genus a ſpecie, differentiam a proprio, dum ſpecies etiam vulgo ſub ſe continet qvædam inferiora, & proprium ex communi definitione plane convenit cum differentia.

XXIX. In tanta conceptuum varietate non poteſt fieri, ut tot ſint vocabula, qvot cogitationes, qvarum aliæ magis, aliæ minus ſunt ſibi ſimiles.

XXX. Habemus inde *Synonyma*, qvæ eandem ſuam ſignificationem diffundunt in plura, ſicut homo ſe æqve diffundit in marem & feminam, ut nulla ſit eorundem reſpectu hominis differentia, habemus *homonyma* ſ. *æqvivoca*, qvæ ſunt plane diverſæ ſignificationis in pluribus, ſicut gallus in homine & ave domeſtica, habemus etiam *analoga*, qvæ propter aliqvam rationem & ſimilitudinem dicuntur de pluribus, ubi ſi res uni magis, alteri minus convenit, verè tamen & proprie, ſicut bonitas DEO, Angelis & hominibus aliisqve creaturis, & divinitas ſacræ ſcripturæ & libris Symbolicis, *analogia* vocatur *intrinſecæ attributionis*;

Progr

qve in medium prodibunt, con

Juvenes quidam

Oratiunculis ſuis

in Auditorio r

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI

ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j

adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentiſmi appellatione, tam

ſignificatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS

ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO

one ad veritatem cœleſtem contr

erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.

conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

ſin verò nuda tantum intercedit ſimilitudo, analogia eſt *extrinſecæ proportionis*, ſic Reges ſunt Dii & prata rident.

XXXI. Qvi *diſſentanei* ſunt conceptus, *vel* prorſus ſunt ſibi diſſimiles, ut plane non poſſint de ſe invicem dici, hinc *diſparata* v. g. lapis & cœlum: qvæ ſi verſantur inter patrem & filium, dominum & ſervum, fontem & rivum, vocantur *relate oppoſita*, ſi inter illa, qvæ ſe invicem oppugnant, ut unum alterum tollat, v. g. inter pacem & bellum, virtutem & vitium, lucem & tenebras, *contraria: vel* differunt ut majus & minus, ut alterum ſub altero contineatur, hinc *ſubordinata:* ita plus eſt in republica, qvam in principe, plus in toto, qvam in partibus, plus in genere, qvam in ſpecie: infimum hic eſt *individuum*, qvod plane differt ab aliis, nulli commune, qvodqve fundamentum præbet omnis perceptionis noſtræ.

CAP. II.

De Propoſitione.

§. I.

PErceptionem rei ſeqvitur judicium ſ. aſſenſus ſive ad affirmationem ſive ad negationem rei.

II. Neqve enim ratio unqvam poteſt eſſe otioſa circa ea, qvæ ſentiuntur, ſed ſicut conſcia ſibi eſt cogitationum ſuarum, ita easdem vel conjungit vel ſeparat a ſe invicem, idqve ea celeritate, dum eſt igneæ & plane ſpiritualis naturæ ratio, ut

non.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn832086134/phys_0012
DFG

non ſit mora deliberandi, poſtqvam res eſt percepta.

III. Suum tamen habet locum peculiarem judicium, ut conſtet ſuus doctrinæ naturalis ordo. Neqve enim unqvam antecedere debet judicium aut poteſt, ſi ſanus eſt intellectus, ipſam rei perceptionem.

IV. Et ſicut conceptus æqve ac res ſunt ſibi vel ſimiles vel diſſimiles, ita propoſitio etiam eſt *ſententia, qvæ vel affirmatur, vel negatur.*

V Nimirum ubi ſimiles ſunt conceptus, poſſunt etiam ſibi conjungi, adeoqve de ſe invicem dici, hinc *affirmatio*, ubi plane diſſimiles, neqve conjungi poſſunt, ſed removeri a ſe invicem debent, hinc *negatio.*

VI. Atqve dum in affirmatione & negatione duæ tantum qvæſtiones ſunt, altera de qvo, altera qvid dicatur, duæ etiam partes ſunt propoſitionis, non plures.

VII. In affirmatione copulam facit ipſa rerum ſimilitudo & convenientia, in negatione dum conceptuum eſt diſſimilitudo, neqve copulam poteris habere.

VIII. Patet inde non poſſe tropum ineſſe copulæ, qvia extra collationem & ſimilitudinem ſubjecti & prædicati nihil eſt; poteſtqve copula enunciari, qvocunqve verbo velis, dummodo exprimas aliqvem conſenſum ſubjecti & prædicati.

IX. Plerumqve tamen adhibetur particula *eſt*,

qvia

ITHERANUM,
RINCIPE
OLO
DO,
TERRAE
ICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
ROSTOCHII
ASTAE,
O
IENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante
HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei
STOPH. FRIDER. MANI
ifferentiſmi appellatione, tam
ſignificatic
NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS
ſione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti
IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem
TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem conti
erroresqve fidei rejicie
US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.
NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

qvia rem exiſtere oportet, de qva aliqvid dicere velis, ipſumqve verbum *ſum* ineſſe deprehenditur ſingulis verbis, qvæ perſonam aliqvam ſignificant, qvæ exiſtere omnino debet, ſicut recte concludit Carteſius: *Cogito, Ergo ſum, amat, Ergo eſt.*

X. Simpliciter affirmant illæ propoſitiones, 1. qvæ habent nexum naturalem ſubjecti & prædicati: da eins zu den andern von natur gehöret/ und man keines ohn dem andern gedencken kan/ v. g. pater habet filium, fons rivum, totum partes. 2. Ubi conceptus ſubjecti & prædicati prorſus ſibi conveniunt & ſunt iidem, neqve prædicatum habet ſpeciale oppoſitum. v. g. DEus eſt creator omnium rerum, Paulus eſt auctor epiſtolæ ad Romanos: ex his non poteſt fieri æqvipollens negatio.

XI. Simpliciter etiam negant ille propoſitiones, ubi conceptus ſunt *diſparati*, licet ſe invicem non oppugnent v. g. lapis non eſt homo, cœlum non eſt terra: ex qvibus pariter non poteſt æqvipollens affirmatio fieri.

XII. Patet inde non poſſe negativam propoſitionem rejici, aut omnem propoſitionem in affirmantem converti.

XIII. Qvando tamen prædicatum eſt ex illis qvalitatibus, qvæ habent ſibi contrarium, ex affirmante poteſt fieri negatio & contra v. g. non *vigilat*, ergo dormit, eſt pius, ergo non agit contra DEum & proximum, eſt diligens, E. non ſpernit libros.

XIV. Eſt vero propoſitio vel abſoluta, vel hypothetica:

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0014
DFG

pothetica: illa *categorica* vocatur dum velut in foro agit abſolute affirmans aut negans, hæc conditionem habet *ſi, niſi.*

XV. Utraqve eſt vel ſimplex, vel alternativa vel cumulativa.

XVI. Simplex unum modo habet ſubjectum & unum prædicatum v. g. DEus eſt fidelis: *alternativa* ſ. *disjunctiva* uni ſubjecto addit diverſa prædicata idqve alternatim v. g. aut bonus aut malus eſt homo: *Cumulativa* uni ſubjecto plura cumulat & conjungit prædicata v. g. eſt Petrus & conſul & dives & doctus.

XVII. Modus hic prædicandi ſeqvitur modum & naturam ſubjecti; idqve facile eſt judicare ex ipſa ſubjecti & prædicati natura & comparatione. Talia enim ſunt prædicata, qvalia permittuntur eſſe à ſubjectis: Itaqve vel *neceſſe eſt*, *vel contingit*, *vel poſſibile & impoſſibile eſt* hoc vel illud dicere. Neqve enim qvicqvam ſpeciale addunt propoſitioni modi vulgo ſic dicti, qvod non omni propoſitioni jam inſit. Indeque non opus eſt peculiari propoſitionum modalium conſideratione.

XVIII. Omnis iterum propoſitio eſt vel certa, qvæ cauſam etiam habet rei ſatis perſpectam v. g. mortui reſurgent, vel *fluctuans*, qvæ poteſt habere contrarium v. g. ægrotus hic convaleſcet, vel *limitata*, qvæ ſenſum prædicati limitat, eumqve ſuis modis circumſcribit, ut pateat, qvomodo conve-

niat

UTHERANUM,
RINCIPE
O,
OLO
LDO,
E TERRAE
GICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
MROSTOCHII
IASTAE,
O
IENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante
HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SI
eſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei
STOPH. FRIDER. MANI
ifferentismi appellatione, tam
ſignificatio
NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS T
ſione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti
IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem
TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem contr
erroresqve fidei rejicie
US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.
NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

niat ſubjecto, da man genau anzeiget / wie mans will verſtanden haben / v. g. homo qva corpus eſt mortalis, eſt vulneratus capite, eſt paſſus carne: vel *Illimitata*, qvæ ſenſum prædicati relinqvit ampliſſimum, qvalem præ aliis habent *favorabilia*, dum qvæ gratia non ſe ipſam reſtringit erga miſeros, naturaliter putatur qvam latiſſime patere v. g. DEus vult omnium miſereri, non vult mortem peccatoris, vel *implicita*, qvæ alium ſenſum eumqve latiorem ſimul involuit v. g. erimus in altera vita angelis ſimiles, ergo non erit amplius conjugium, ergo non procreatio ſubolis; DEus non vult ullum perire, E. nec me, nec te: vel *explicita*, qvæ etiam ſtatim ponit, qvod vult v. g. Tu es vir ille mortis 2. Sam. XII. 7.

XIX. Vocatur *limitata* etiam *reduplicativa* & *reſtrictiva* ſub particulis *qva*, *qvatenus*, *qvoad*, *ſecundum* & ſimilibus v. g. homo qva animam eſt ſapiens, eſt læſus capite: pertinentqve particulæ illæ ſemper ad prædicatum, qvippe cujus ſenſum reſtringunt ad hunc vel illum modum, ad hanc vel illam partem ſubjecti, cui per ſe prædicatum conveniat, indeqve in prima figura non in *minori* ſed in concluſione ponendæ. Ad ſubjectum ſi referres, partem a parte ſejungeres, adeoqve ſubjectum non amplius maneret integrum v. g. eſt propoſitio: homo qva caput eſt vulneratus, non poſſunt hic excludi reliqvæ partes a communione doloris, neqve ipſa anima, licet per ſe non poſſit lædi ab homine,

ſed

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0016
DFG

ſed limitatur prædicatum ad illam partem ſubjecti, cui per ſe & directo facta eſt injuria, licet ipſa etiam ſuo modo redundet in animam. Obſervare id oportet propter Theologiam, in qva ipſe DEus dicitur paſſus carne 1. Cor. II. 8. Actor. III. 15, ne neſcio qvam ἀλλοίωσιν tibi fingas.

XX. Pertinent etiam ad *limitatam* propoſitionem omnes aliæ vulgo *exponibiles*: ita in *excluſiva* v. g. ſolus homo inter lapſas creaturas poteſt ſpem habere gratiæ divinæ, *prædicatum* limitatur ad hominem, tanqvam ſubjectum ſibi proprium, ne ad diabolos etiam extendatur: ita in *exceptiva* v. g. omnes homines præter Chriſtum ſunt in peccatis nati poſt lapſum Adami, omnes præter Enochum & Eliam ſunt mortui, *prædicatum* reſtringitur, ne ad Chriſtum, ne ad Enochum & Eliam procurrat; ita in *comparativa* v. g. Paulus eſt doctior Petro, Petri doctrina limites accipit a doctrina Pauli, ne eo ſurgat.

XXI. Referri etiam huc poteſt & *particularis* & *ſingularis* propoſitio, qvia in utraqve reſtringitur prædicatum, in *particulari* ad vagum, in *ſingulari* ad certum individuum.

XXII. Tandem propoſitiones, qvas habet *Logica* ſeu ratio ſibi format ex ſimilitudine rerum aut vocum tanqvam uſitatas, vel ſunt *Identicæ*, ubi conceptus ſubjecti & prædicati prorſus inter ſe conveniunt, idemqve ſignificant v. g. electi ſunt prædeſtinati, Lacedæmonii ſunt Spartani; vel *eſſentiales*

ſeu

ITHERANUM,

RINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

ſeu univocæ, ubi ſubjectum natura ſua continetur ſub prædicato, pertinetqve ad eſſentiam prædicati, da eins von natur zum andern gehöret/ und eins das ander in ſich begreifft/ wann man frägt/ was es iſt? quales ſunt conceptus *ſubordinati* v. g Homo eſt animal, Petrus eſt homo: vel *extraeſſentiales*, ubi prædicatum non per ſe qvidem pertinet ad naturam & eſſentiam ſubjecti, non tamen accidens poteſt dici, dum ad naturalem ſubjecti integritatem pertinet v. g. homo habet duas aures, habet oculos, habet pedes & capillos, qvæ omnia prædicata non qvidem faciunt hominem, ut ſit, dum ſine illis etiam poteſt eſſe homo, reqviruntur tamen ad ejus naturalem integritatem: vel *Paronymicæ* & *præternaturales*, ubi accidens prædicatur de ſubjecto, v. g. *homo eſt doctus, eſt pius*, vel accidens de accidente v. g. Muſicus eſt Theologus, Princeps eſt bonus.

XXIII. Ad nullas harum ſtricto & genuino ſenſu pertinent in Theologia illæ perſonales propoſitiones v. g. DEus eſt Homo, & Homo eſt DEus: non ad *identicas*, qvia conceptus iſti ſunt in infinitum diverſi: non ad *eſſentiales*, ſeu *univocas*, qvia ſunt plane diſparata: non ad *extraeſſentiales*, qvia utrinqve prædicatum eſt de eſſentia ſubjecti, qvatenus perſonam notat: multo minus ad *paronymicas*, qvæ plane ſunt alienæ a natura ſubjecti, ergo ſunt plane *inuſitatæ*.

XXIV. Qvæ ſunt *impropriæ* & *figuratæ* propoſi-

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI
eſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
fferentismi appellatione, tam
ſignificatic

NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T
ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem contr
erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intellectus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0018
DFG

propoſitiones, non opponuntur veris, dum prædicatum ineſſe deprehenditur ſubjecto ex vera aliqva ſimilitudine & ſui qvadam ratione. Neqve verum & reale unqvam opponitur *improprio*, ſed ficto, imaginario, umbratili, ſymbolico: ſic vere Chriſtus eſt vitis, eſt lux, eſt via, licet improprie, non autem verè eſſet, ſi ſymbolicè modo eſſet.

XXV. Itaqve non eſt vera circumciſio, qvæ eſt ſymbolica, nec verum tabernaculum, quod eſt ſymbolicum, neqve vere eſt Chriſtus præſens ſuo corpore in S. Cœna, ſi eſt, ut Reformatis placet, ſymbolice præſens. In his ſcilicet & ſimilibus propoſitionibus, qvæ umbram modo habent & ſymbolum rei, prædicatum negatur verè ineſſe ſubjecto, adeoqve æqvipollent negativis. Ita CHRISTUS dum eſt ſymbolice in ſacrificiis V.T. mactatus, non eſt vere mactatus Ebr. X. 1.

XXVI. Principium, qvo omnis proceſſus nititur propoſitionum, eſt illud: *impoſſibile eſt idem ſimul eſſe & non eſſe.* Qvicqvid enim ineſt cogitationibus noſtris ex rei perceptione, illud etiam poteſt de eadem affirmari, & qvicqvid non ineſt, neqve de eadem dici poteſt.

XXVII. *Affectiones* vulgò propoſitionum illæ vocantur, qvæ extrinſecus accedunt, easqve afficiunt, ſicut veſtis corpus, ut nimirum rationis uſus magis pateat, & ingenium acuatur.

ITHERANUM,
RINCIPE
OLO
DO,
E TERRAE
GICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
ROSTOCHII
IASTAE,
O
IENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0019
DFG

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
fferentiſmi appellatione, tam
ſignificatio

NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T
ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem conti
erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intellectus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

XXVIII. Itaqve accidit omni propoſitioni, ut vel oppugnetur, vel explicetur amplius, qvomodo ſubjectum & prædicatum ſe invicem reſpiciant, & de ſe dicantur, aut qvibus aliis verbis enuncietur: Inde *oppoſitio*, *converſio*, & *æqvipollentia*.

XXIX. Oppoſitio eſt propoſitionum pugna, eaqve vel apparens vel vera: illa eſt, qvando contradictio fit non eodem modo & ſenſu, ſpectatqve huc vulgo *ſubcontraria* v. g. Qvidam homo eſt diligens, qvidam homo non eſt diligens: *Hæc* eſt, qvando eodem plane ſenſu contradicitur v. g. DEUS vult omnes homines ſalvos fieri, & DEus non vult idem; eſtqve vel *contradictoria* vel *contraria*.

XXX. *Contradictoria* eſt, qvando eandem rem affirmas & negas plane eodem ſenſu, poteſtqve idem fieri in omnis generis propoſitionibus v. g. omnis homo eſt mortalis, Nullus homo eſt mortalis.

XXXI. *Contraria* eſt, qvæ pugnat ex contrariis qvalitatibus, qvæ ſe invicem tollunt, poteſtqve pariter fieri in omnibus propoſitionibus v. g. O. homo eſt in peccatis conceptus & natus, omnis homo eſt naturaliter innocens & purus. Petrus hic eſt doctus, idem hic Petrus vix novit literas.

XXXII. In *converſione*, ubi ex ſubjecto fit prædicatum & contra reſpiciendum eſt potiſſimum, qvomodo conceptus ſibi conveniant aut opponantur.

XXXIII.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0020
DFG

XXXIII. Si conceptus ſubjecti & prædicati prorſus ſibi conveniunt, ut nulla ſit differentia, converſio fit ſimpliciter & eodem modo, resqve ſic eo fortius affirmatur, v. g. DEus eſt creator omnium rerum, & creator ille eſt DEus: Homo habet mentem & corpus, & contra: Qvi fidem abjicit in CHriſtum, non poteſt ſalvari, & contra.

XXXIV. Si conceptus ſubjecti & prædicati tales ſunt, ut alter ſub altero contineatur, ſicut pars ſub toto & ſpecies ſub genere, tunc ex univerſali fit per converſionem particularis, atqve ex particulari fit univerſalis, vocaturqve hæc *Converſio* vulgo *per accidens*, v. g. Petrus eſt homo, ſed non omnis homo eſt Petrus, qvia nomen Petri tantum accidit homini: qvidam homo eſt ſtudioſus juris civilis, omnis tamen ſtudioſus juris eſt homo, iterum qvia ſtudioſum eſſe juris accidit tantum homini.

XXXV. Si conceptus ſubjecti & prædicati æqve late patent, ut neutrum qvidem ſub altero contineatur, poſſit tamen utrumqve de ſe invicem dici, da die Gedancken / die man hat bey Ja und Nein / gleich weitläufftig ſind / und keines eigentlich zum andern gehöret / tum ex particulari fit reciproce converſio particularis, v. g. qvidam pius eſt doctus, & qvidam doctus eſt pius: qvidam eqvus eſt niger, & qvoddam nigrum eſt eqvus: qvidam homo non eſt bonus, & qvoddam bonum non eſt homo.

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio
cembr. A. MDCCII. horis ante
HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SI
eſſitate, quâ Scholæ tenentur,
adverſus errores fidei
STOPH. FRIDER. MAN
ifferentiſmi appellatione, tam
ſignificatio
NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS
ſione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti
AEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem
TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem cont
erroresqve fidei rejicie
US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intellectus informatione, incipiente.
NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

XXXVI. Qvando de ſubjecto dicitut, qvod illi per eſſentiam & per naturam ineſt, tunc neceſſario removetur contrarium, hæcqve eſt *converſio per contrapoſitionem*, v. g. qvicunqve habet veram fidem in CHRISTUM, ille etiam eſt pius, ergo qvicunqve non eſt pius, non habet veram fidem.

XXXVII. In *æqvipollentia*, ubi verba qvidem propoſitionum ſunt diverſa, ſed ſenſus unus idemqve, qvi judicio pollet & peritiam habet ſermonis, facile ſe poteſt expedire, ut diſcernat ea, qvæ ſenſu inter ſe conveniunt, ab aliis non ita conſentientibus. Ita æqvipollent v. g. DEUS non vult mortem peccatoris, & DEUS proprio Filio non pepercit, ſed eumdedit pro omnibus.

XXXVIII. Qvæ vulgo hic traduntur, ad lingvam modo latinam pertinent, adeoqve particularia ſunt, habentqve ex linguæ ſuæ uſu ſenſum facilem.

CAP. III.

De Syllogiſmo.

I.

PRopoſitionem excipit ſyllogiſmus, qvi ejus cauſam & rationem affert, qvare & qvomodo ſubjectum conveniat cum prædicato vel non conve-

conveniat, ſicqve ampliat ſyllogiſmus propoſitionem addita ratione ſua, ut adeo vi vocis ſyllogiſmus notet concurſum rationis ad datam propoſitionem.

II. Ea ſcilicet eſt vis rationis humanæ, ut nolit acqvieſcere in ſimplici affirmatione aut negatione rei, ſed ulterius inqvirat in rei veritatem & cauſam, ut pateat, vere prædicatum affirmari aut negari de ſubjecto.

III. In eo ergo occupatur ſyllogiſmus, ut demonſtret propoſitionem, de qua eſt qvæſtio, vel ex ſenſu vel ex ipſa ratione, vel ex certis ſignis, additque ſic tertium, in quo conveniant ſubjectum & prædicatum, vel in quo non conveniant.

IV. Tres ergo concurrunt cogitationes in ſyllogiſmo, una de ſubjecto, altera de prædicato, tertia de ratione affirmationis & negationis. Non enim poteſt v. g. in affirmatione aliter fieri, qvam ut quæras, de quo affirmetur, tum quid dicatur, tertio quare affirmes.

V. Propoſitio, de qua eſt quæſtio, vocatur *concluſio*, quæ naturaliter præmittit aliquam rationem, unde fluat, & unde poſſit conſtare ſibi, ne vacillet aut plane corruat.

VI. Si prædicatum concluſionis ſive datæ propoſitionis, quæ probanda eſt, conjungitur cum

 ratione

ITHERANUM,
RINCIPE
O,
OLO
LDO,
E TERRAE
GICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
MROSTOCHII
IASTAE,
O
MENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn832086134/phys_0023
DFG

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
ifferentiſmi appellatione, tam
ſignificatio

NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T
ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem conti
erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

---

ratione probandi, *quæ eſt medius terminus*, *habes propoſitionem majorem*: ſi vero ratio illa probandi conjungitur cum ſubjecto concluſionis, habes *propoſitionem minorem*, v. gr. eſt propoſitio: *Chriſtianus præ aliis pie vivat*, probatur, qvia habet omnem gratiam DEI, argumentor:

Quicunque habet fidem, omnemque DEI gratiam, ille etiam præ aliis pie vivat.
Atqui Chriſtianus habet fidem, omnemque DEI gratiam.
Ergo Chriſtianus præ aliis etiam pie vivat.

Hic prædicatum concluſionis, *præ aliis pie vivat*, conjungitur cum medio termino, ſive ratione probandi *nempe habet fidem omnemqve gratiam DEI*, ergo gignit propoſitionem majorem; ſubjectum concluſionis iterum conjungitur cum medio illo termino, ergo naſcitur inde propoſitio *minor*, quæ habet terminum minorem, nempe ſubjectum concluſionis, quod plerumque eſt anguſtius ſuo prædicato.

VII. Inferuntur verò in ſyllogiſmo illa, quæ æquivalent, h. e. quæ talia ſunt, ut alterum in alterius conceptu contineatur, da eins kan bey dem andern verſtanden werden / und wen man eins ſetzet / auch ſich das ander leicht mit ſchlieſſen läſſet.

VIII. Ita-

VIII. Itaque ſyllogiſmus docet rem cum re conferre, perſpicue ſimul oſtendens, quænam habeant æqualem rationem vel ad affirmationem vel ad negationem, da man die Sachen gegen einander hält / und dabey deutlich zeiget / was ſich zuſammen ſchicke / wenn man ſagt / Ja oder Nein.

IX. Inde ſyllogiſmus eſt ratio quædam inferendi æquiparationem, da man weiſet / wie eins dem andern gleich ſey / und alſo eins aus dem andern auch folge. Eſt propoſitio: *impii non poſſunt DEO placere*, probatur, quia DEum ejusque verbum ſpernunt, conveniunt ergo impii cum illis, qui DEUM ſpernunt, adeoque non poſſunt conjnngi cum illis, qui DEO placent, ejusque verbum in fide ſervant, ſunt enim contraria, quæ ſe invicem oppugnant, & evertunt, jam argumentor:

Quicunque DEum ejusque verbum ſpernunt, illi non poſſunt DEO placere.

Atqui impii DEUM ejusque verbum ſpernunt, E. iterum, *ignavus non poteſt laudari*, probatur, quia laus ſequitur virtutem, & verſatur in actione bona. At vero ignavus adverſatur virtuti, ſeque ipſum ſuis vitiis magis corrumpit, argumentor.

Quicunque laudari poteſt, ille habet virtu- & actionem bonam.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0025
DFG

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio
cembr. A. MDCCII. horis ante
HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur,
adverſus errores fidei
STOPH. FRIDER. MAN
fferentismi appellatione, tam
ſignificatio
NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS
ſione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti
IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem
TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem cont
erroresqve fidei rejicie
US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intellectus informatione, incipiente.
NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

Ignavus non habet virtutem & actionem bonam.
Ergo ignavus non poteſt laudari.

Iterum, *quidam homo non eſt mortuus*, probatur exemplo & cogitatione Enochi, qui vivus eſt in cœlum translatus. Enoch ille convenit cum homine, neqve tamen poteſt conjungi cum mortuo, argumentor:

Enoch non eſt mortuus. Enoch eſt homo.
E. Qvidam homo non eſt mortuus.

Sic in affirmativis eſt propoſitio: *DEus eſt fidelis*, probatur, quia eſt ipſa veritas ipſeque amor, hic conceptus, qui eſt tertius, plane convenit cum cogitatione fidelitatis, Ergo ſic argumentor:

Quicunque eſt ipſa veritas, ipſeque amor, ille etiam eſt fidelis.
DEUS eſt ipſa veritas, ipſeque amor, Ergo eſt fidelis. Idem valet in reliqvis.

X. Patet inde non multum nos debere eſſe ſollicitos de terminis, eorumque poſitu, ſed qui parum valet ingenio, ipſi rem omnem ſtatim eſſe in promptu ex naturali rerum convenientia & qualitate, ut quænam ſint conjungenda, quænam ſeparanda, & quare, inde facile intelligas.

XI. Perinde etiam eſt Philoſopho, quo ordine

dine collocentur propoſitiones ſyllogiſmi , dummodo pateat , quid tibi velis & quare, licet concluſio præcedat & ratio ſubſequatur.

XII. Oportet tamen in rudiorum gratiam , & qvo magis res ad oculum pateat , ſtatim ſenſus conſtringere , ne evagentur nimis , certasqve propoſitiones concluſioni præmittere.

XII. Sunt autem ſex argumentandi viæ, ex ſua diverſa ratione , qva alterum ex altero ſeqvitur , omnino diverſæ & diſtinctæ , dum diſtingvendi nulla alia eſt ratio,qvam qvia conceptus ſunt diverſi & inter ſe non plane convenientes.

XIV. Prima *concludit ab omnibus indifferenter ad ſingula ſeorſim.* Qvicqvid enim omnibus ineſt, etiam ſingulis ineſt,ex qvibus omnes illi conflantur,& qvicqvid de nullo valet,neq; dici poteſt de ſingulis ejusdem generis v. g. ſumus omnes natura filii iræ Eph. II. 2. ergo & tu & ille. N. homo eſt ſine vitiis , ergo nec Petrus nec Paulus. *Fundamentum hoc eſt primæ figuræ.*

XV. Altera *ab exemplo ipſum etiam genus judicat ex parte* , da man v. g. von Petro ſchlieſſet auff irgend einen Menſchen / oder von der Roſe auff irgend eine Blume. Qvicqvid enim parti ineſt, ineſt etiam toti ex parte illa, & qvicqvid de ſpecie valet, valet etiam de genere ex

ITHERANUM,
RINCIPE
OLO
DO,
TERRAE
ICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
ROSTOCHII
ASTAE,
O
ENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
fferentismi appellatione, tam
ſignificatio

NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T
ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem conti
erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

---

parte; neqve enim exemplum hîc exhaurit omnem
naturam generis ſui v. g. Petrus eſt conſul, E. qvi-
dam homo eſt conſul, qvia Petrus continetur ſub
homine & eſt homo qvidam: Roſa eſt inter ſpi-
nas, ergo qvidam flos eſt inter ſpinas. Fiunt in-
de *ſyllogiſmi tertiæ figuræ.*

XVI. Tertia *progreditur ab enumeratio-
ne partium ad totum, vel ſingulorum ad univer-
ſos*, was bey allen theilen ſich befindet / daß
kan man auch durchgehends ſagen von dem
gantzen / v. g. & Adam & Eva & ſinguli ejus po-
ſteri ſunt peccatores, ergo omnis homo eſt pec-
cator. Vocatur hæc inductio, qvæ debet eſſe ſi-
ne exemplo contrario.

XVII. Qvarta *procedit ab obſervata con-
ceptuum differentia ad illorum diſtinctionem*, da
man von dem / was ſich zuſammen nicht ſchickt /
auch immer ſchlieſſet mit nein. v. g. Nix eſt al-
ba, ſangvis non eſt albus, ergo ſangvis non eſt
nix; Spiritus non habet carnem nec oſſa, homo
habet carnem & oſſa, ergo homo non eſt ſpiri-
tus. Superbi non agnoſcunt ſeipſos nec mundi
vanitatem: pii & fideles agnoſcunt ſe ipſos, mun-
diqve vanitatem, ergo pii non ſunt ſuperbi; *fun-
damentum hic habes ſecundæ figuræ.*

XVIII. Qvinta *concludit ab affirmatione
ad negationem oppoſiti & contra*, wann man
aus

aus zweyen wiederwertigen eins ſetzt / ſo muß das ander falſch ſeyn / fitqve hoc in *disjunctivis*, in qvibus dum ſunt contrariæ qvalitates, qvæ ſe invicem tollunt, in affirmatione etiam latet negatio, & in negatione affirmatio, ut dum affirmas, neceſſario alterum neges, v. g. eſt lux jam, ergo non ſunt tenebræ, non eſt impius, ergo eſt pius.

XIX. Sexta *progreditur ab hypotheſi ad theſin.* Poſito enim antecedente, ponitur & conſeqvens, & negato illo, negatur & hoc. Hæc qvippe ſe mutuo reſpiciunt & ſe inferunt, ſaltem in conceptibus ſuis & naturæ ordine, v. g. ſi fidem habes in Chriſtum, non poſſunt nocere peccata, & qvicqvid eſt mali. Atqvi habes fidem. E. Si velis peccatum, velis etiam pœnas neceſſe eſt. Atqvi voluiſti peccatum, E.

XX. Ex his viis tres ſibi ſufficere putant vulgo Logici ad adoleſcentum informationem, qvas figuras vocant ex diverſa figurandi ratione, qva medium terminum diſponunt per modos ſuos.

XXI. *Prima figura* eſt, qvæ ab univerſis indifferenter concludit ad ſingula ejusdem naturæ ſeorſim, was allgemein iſt / kommt auch jeden inſonderheit zu / und was keinen zugehöret / kan dir auch nicht zukommen. v. g. Nullus homo eſt ſine capite, E. nec Tu.

XXII. Secun-

ITHERANUM,

RINCIPE

OLO
DO,
E TERRAE
GICAE,
E GENTIS

GI, COMITE
ROSTOCHII
ASTAE,

O
MENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

Progr

qve in medium prodibunt, con

Juvenes quidam

Oratiunculis ſuis

in Auditorio

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI

ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j

adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentiſmi appellatione, tam

ſignificatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO

one ad veritatem cœleſtem contr

erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.

conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

XXII. *Secunda figura* eſt, ubi qvæ non conveniunt, a ſe etiam in concluſione disjunguntur: habentqve hic locum ſuum *diſparata*, qvæ dum diverſam habent naturam, neqve poſſunt conceptibus ſuis conjungi, v. g. cera facile liqveſcit, lapis non liqveſcit, ergo lapis non eſt cera.

XXIII. *Tertia figura* eſt, ubi ab exemplo ejusqve natura progredimur ad conceptum communem inde qvodammodo dijudicandum, ſive ubi ab exemplo concludimus, qvid ſentiendum qvodammodo ſit de eo, ſub qvo exemplum illud continetur: dum enim partes inſunt toti & ſpecies generi, ipſum totum etiam inde accipit aliqvam ſui appellationem. Si pars corporis eſt nigra, etiam corpus poteſt dici qvodammodo nigrum v. g. Petrus ille eſt fur, Petrus ille eſt homo, ergo qvidam homo eſt fur. Suntqve hujus generis ſyllogismi omnium clariſſimi & evidentiſſimi, qvia ipſo rerum ſenſu nituntur.

XXIV. His præceptis bene obſervatis, ſuperſedere facile poſſumus & modis & regulis illis, qvibus pueros ſolent vulgo exercere Logici, eorumqve ſenſum conſtringere. Dum enim magis externa, qvàm ipſam naturam argumentandi *reſpiciunt*, rem etiam omnem tam late, tamqve anxie circumſcribere oportuit, maxime in gratiam puerorum, non virorum diſputantium, ne illi ſcil. nimis late evagentur ad ineptias ſuas.

XXV.

XXV. Qvicqvid tamen eſt præceptum, vulgo, retineri poteſt ad exercendam juventutem, ut ſenſus inde fiant eo promptiores ad diſputandum, aſſveſcantqve rebus etiam qvodammodo intelligendis.

XXVI. Atqve ut in negativis ſyllogiſmis etiam rectius procedamus, non eſt propoſitio hæc negativa: *Qvi non credit, damnatur*, qvia non removetur conceptus damnationis ab eo, qvi non credit, ſed conceptus hi ſunt ſibi ſimiles, adeoqve poſſunt & debent copulari.

XXVII. Neqve *Minor* eſt negativa, in qvam ſe transfundit ſubjectum majoris propoſitionis, ſeu qvæ continetur in ſubjecto majoris propoſitionis, licet habeat particulam negantem, v. g. qvi non credit, damnatur, Atqui Judæi non credunt, E. Hic Judæi continentur ſub illis, qui non credunt, ergo recte ſubſumuntur, dum non poſſunt jam removeri a non credentibus, adeoque *minor* hic non eſt aliena a ſubjecto majoris propoſitionis, ſed habet ſpeciem quandam, ſive exemplum eorum, qui non credunt, ergo non eſt negativa.

XXVIII. Sicut ergo illa propoſitio eſt negativa, in qua conceptus a ſe invicem removentur, dum ſunt ſibi diſſimiles, ita etiam illi ſyllogiſmi ſunt negativi, quorum concluſio continet in ſe diſparata, h. e. talia, quæ non conveniunt, adeoqve

UTHERANUM,
RINCIPE
O,
OLO
LDO,
E TERRAE
GICAE,
Æ GENTIS
GI, COMITE
MROSTOCHII
NASTAE,
O
MENTISSIMO
ME SACRA,
M. DCCXVII.
AE,

Progr

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
fferentiſmi appellatione, tam
ſignificatio

NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS
ſione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem

TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem cont
erroresqve fidei rejicie

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

eoque non poſſunt inter ſe conjungi v. g. lapis non habet vitam nec ſenſum: Homo habet vitam & ſenſum, ergo homo non eſt lapis.

XXXI. Tandem ſyllogiſmus eſt vel verus vel falſus. Ille eſt, quando concludo, ſicut res eſt, & ſicut concludi debet: hic eſt, quando aliter concludo, quam res eſt, & quam concludi debet, de quo pluribus agit doctrina de ſophiſmatibus.

XXX. Regulæ communes eæque infallibiles, quibus multum mens juvatur in concluſione ſua, hæ ſunt: *I. Ex relatione dependentiæ:* (1) Poſito relato, ponitur correlatum. (2) Poſita cauſa, ponitur effectus, i. e. ſi quis agit, aliquid etiam inde fluat aut fiat, neceſſe eſt: Poſito effecto, ponitur cauſa: *Sublata cauſa, tollitur effectus*, i. e. ſi quid deſinit agere, deſinit etiam effectum producere. (3) *Poſitis partibus, ponitur totum, & poſito toto, ponuntur partes*, i. e. non amplius manet totum, *& ſublato toto, tolluntur partes* i. e. ſi quid totum non eſt, neque partes habet. (4) *Poſito ſubjecto, ponitur adjunctum & contra.* (5) *Poſito ſubordinante, ponitur ſubordinatum*, v. g. eſt Rex, E. habet ſubditos, *Poſito genere, ponitur ſpecies aliqua*, item *qvicqvid valet de genere, valet etiam de ſpecie*, quia generis natura omnis eſt in ſuis ſpeciebus, & contra, *qvicqvid valet de*

- ſpecie

ſpecie, etiam valet de genere vel ex toto vel ex parte. (6) Oppoſirorum oppoſita eſt ratio.

XXXI. *II. Ex relatione comparationis:* (1) *Qvæ in uno tertio conveniunt (i. e. penitus conveniunt, ut cum illo tertio ſimpliciter ſint eadem,) illa conveniunt (i. e. ſunt eadem) inter ſe.* (2) *Qvæ uni tertio æqvalia ſunt, ratione ejus, unde cum illo tertio comparantur, etiam inter ſe æqvalia ſunt.* (3) *Qvæ in uno tertio ſimilia, ſive eodem modo proportionata ſunt, ratione ejus, unde cum illo tertio comparantur, etiam inter ſe ſimilia ſunt.* (4) *Æqvalibus æqvalia debentur, inæqvalibus inæqvalia.* (5) *Similium ſimilis eſt ratio, diſſimilium diſſimilis.* (6) *Ut qvisqve prior eſt, in ſuo genere potior eſt.*

XXII. Ex his regulis fluunt & derivari poſſunt omnes aliæ, quibus ſe expedire poteſt mens humana in tuenda rerum veritate contra quascunque fallendi artes ex ipſis rebus eductas, poteſtque etiam inde conſtrui, quicquid ad ſtructuram ſuam requirit Logica. Quæ in formam peccant aut in dictionem, illa diluere facile erit vel parum attendenti, ſenſusque hominum & vocum perſcrutanti. Quæ tamen ſophiſmata & quæ ſunt præterea in inſidiis ad fallendum poſita ut rectius

evitemus,

...UTHERANUM,
...RINCIPE
...O,
...OLO
...LDO,
...E TERRAE
...GICAE,
...E GENTIS
...GI, COMITE
...MROSTOCHII
...*NASTAE,*
...O
...MENTISSIMO
...*ME SACRA,*
...M. DCCXVII.
...AE,

qve in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis ſuis
in Auditorio
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPU
De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SI
ſſitate, quâ Scholæ tenentur, j
adverſus errores fidei
STOPH. FRIDER. MAN
ifferentismi appellatione, tam
ſignificatio
NNES LAURENTIUS
De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS T
ſione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti
IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam ſpecialem
TAVUS ERICUS FO
one ad veritatem cœleſtem cont
erroresqve fidei rejicie
US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, ſed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.
NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güſtrov.
conjungendâ cum pietate, ſimul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præſentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

evitemus, omnemque contrà rei veritatem feliciter ſequamur, faxit ipſe DEus Pater in Jeſu Chriſto, cui gloria in æternum!

Conf. omninò Logicam B. Dn. SCHOMERI Anno 1695. Roſtochii editam, qvæ rem pluribus exponit.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832086134/phys_0035
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn832086134/phys_0036
DFG

De *Riddagshauſano* cœnobio autem hæc traduntur. Dies Kloſter hat einen Abbet gehabt und eine feine Schule, darinnen 12 Knaben mit aller Nothdurft unterhalten, und in Logicis ſtudiis durch einen Magiſtrum, welchen der Abt beſoldet, inſtituiret werden. Solcher Kloſter-Schulen ſeyn 6. im Lande … ſchweig, in unterſchiedliche Claſſes abgetheilet, durch w… Stipendiaten ordentl. geführet werden, biß man ſie en… der Univerſitæt nach Helmſtädt mit Nutz verſchick… Cum deinde turbulentum *Brunſvicum,* mox vero Gv… tum adiiſſet, in ſeceſſu vicino Heſſen ab Avia ſua te… receptus & per 9 dies retentus fuit. Amœnitates aut… ſemenſes, dictaqve Monaſteria latius enarrabunt Autor… Baringium reperiundi.

§. 7.

Heſſemo die 4 Martii diſcedebatur, relictaqve … ſtadio, Schanderslebiaqve, *Halam*, intravit, ubi d. … præter alia, ſalinas qvoqve vidit, de qvibus ita: D. M… Bericht nach, ſollen die Saltz-Koten jährlich 2 Tonnen … tragen. Doch wird eine wieder auf die Unkoſten g… Von der andern muß man dem Hrn. Biſchof ein gena… richten, welcher das Feudum 123 Häuſern verleihet. … vero de his Salinis Scriptorum nubem collegit Clar. … SIGIUS, pleniorem ſine dubio dabunt notitiam in *Bt…* *xon. Super.* p. 941. In templo Cathedrali Halenſi … runt Epitaphium D. Moſmanni, ex unica ſua uxore … liberorum Parentis facti, cujus πολυτεκνίας alia plura… peditabunt exempla, *STISSERUS ad Sirac.* 16. p. 17… *CARTUS Obſervat. Hiſt. Polit. Decad.* 11. p. 286 - … *Jac. THOMASII, Oratt.* p. 121. *LANSII Couſult.* p. … omittam *STEPNERUM* in *Inſcript. Lipſienſibus: A…*